

Beschouwingen 2025 tot en met 2028

Moties aankondigen. (Aansluiten bij Schone Lucht Akkoord van rijk, provincies en gemeenten; slechte staat van onderhoud van de Rolberg -stukje Scharberg in Elsloo-; ruimer onderzoek bebouwing zwembadlocatie)

De begrotingsbehandeling en beschouwingen, zijn niet mijn lievelingskost. Aan de ene kant biedt de materie kansen want een begroting gaat over alles en beschouwingen gaan over nog meer. Maar dat is ook het nadeel. Het gaat doorgaans weinig over bedragen. Vaak wel over wilde ideeën. Dat het weinig over bedragen gaat is misschien ook nog logisch te noemen want op het uiteindelijke bedrag dat we als gemeente over hebben of tekort schieten (de exploitatie) is geen peil te trekken. De waarheid van vandaag is de leugen van morgen.

Ik heb de programmabegroting van de laatste 4 jaren er nog eens bij gepakt. Eind 2020. Het verwachte verlies van de jaren 2021 tot en met 2024 steeg ieder jaar en bedroeg gemiddeld per jaar ruim 2 miljoen. Gevolg een grote bezuinigingsoperatie. Ook toen waren met name WMO en Jeugdzorg de zorgenkindjes.

1 jaar later beschouwden we de jaren 2022 tot en met 2025. We zouden gemiddeld per jaar een paar duizend euro over houden. Fragiel maar in evenwicht.

Tot mijn verbazing kregen we eind 2022 de jackpot. We werden een zogenaamde voordeel gemeente, kregen meer van het rijk dan verwacht en voor de 4 volgende jaren (2023 tot en met 2026) zou het financieel hosanna zijn. We hielden, volgens de begroting, die 4 jaren na 2022 gemiddeld een kleine 3 miljoen per jaar over.

Ook eind 2023 stonden we met veel gejuich in de krant. We verwachtten nog steeds vele miljoenen over te hebben. Voor 2024 € 2,5 miljoen, 2025 € 4,4 miljoen, 2026 € 0,5 miljoen en 2027 € 0,8 miljoen.

En nu staan we hier. Voor 2025 tot en met 2028 zijn die begrootte winsten weg als sneeuw door de zon.

Het rijk bezuinigt 3 miljard op het gemeentefonds en er verdwijnen geen taken. Gevraagd wordt de consequenties in kaart te brengen. Wederom een van de onvoorspelbare acties van het openbaar bestuur. 2025 is nog positief.

Daarna gaan we naar 1,5 mio verlies en nog 2 jaren dik een half miljoen verlies.

Het is op zich te overzien maar deze cijfers gaan, buiten gemeentelijke schuld om, van diep dramatisch naar florissant, dan weer de ene kant op en dan weer de andere.

Daarbovenop komt nog dat de werkelijke cijfers, als het jaar is afgesloten, stelselmatig gigantisch afwijken van hetgeen begroot is. Voorzitter ik kan er geen peil op trekken.

Een geluk bij een ongeluk is dat we er nu, en ik hoop dat dit zo blijft, niet op gaan anticiperen. Zoals we dat deden in

2020, dat bleek al snel ook niet nodig.

Belangrijk, bij al onze afwegingen, is dat de inwoners, de ondernemers onder hen, de verenigingen en dergelijke niet de dupe worden van het zwabberbeleid van het landelijk openbaar bestuur. Maar daarbij teken ik een grote maar aan.

Want als gemeenten niet anticiperen, dat wil zeggen niet de gaten gaan vullen door belastingen en dergelijke te verhogen. Is er een grote kans dat het Rijk die korting van 3 miljard corrigeert. Echter, uiteindelijk zal de rekening dan toch (maar nu zonder tussenkomst van de gemeente) bij de burger komen alleen via andere belastingen.

Dan ff wat positiever. Wat ik wel aardig vind is dat ik hier steeds wat hoon over me heen kreeg en krijg als ik praat over de slechte schuldpositie van gemeente Stein en de daarmee samenhangende slechte solvabiliteit. We zijn immers geen spaarfonds wordt geroepen. En kengetallen worden alleen serieus genomen als ze goed te gebruiken zijn, volgens mij dan. Maar achter de schermen wordt mijn verhaal opgepakt en aan gewerkt. Deze cijfers worden namelijk beter. Zeker de schuldquote, waarvoor hulde. Ook goed is het feit dat we, door de door ons gevraagde aanpassingen, een beter inzicht krijgen in de kosten van ingehuurd personeel. Deze complimenten wil ik niet achter de schermen uiten, vandaar.

Ik stap over naar de Woonvisie

Wij missen in de hele woonvisie niet zo zeer het woord starterswoningen maar wel de daden.

Voor starters is er te weinig activiteit op de woningmarkt in Stein. Er worden 4 locaties genoemd waarbij ik de standplaatsen woonwagendwoneers niet meeneem. Elckerlyc, het Nieuwdorpse kwadrant Zaam Wonen en Meers Heuvelstraat zijn de meest reële opties. De woningen in Urmond Bramert Noord zijn erg duur voor een gemiddelde starter. Het betreft 4 woningen die 3 ton kosten. Als CMB staan we voor de formule dat van elke 3 nieuwe woningen er eentje een levensloop bestendige ouderen woning moet zijn en eentje een starterswoning.

Het inzetten op nul treden woningen om door verhuizingen van senioren, starterswoningen vrij te krijgen is een goede insteek. Maar moet niet het enige wapen zijn. Acties “van onder op” zullen het open breken van de huizenmarkt toch echt bespoedigen. We vinden het dan ook niet terecht dat de zwembadlocatie Stein nog steeds alleen genoemd wordt in verband met zorg woningen. Vivantes heeft aangegeven de Moutheuvel te renoveren. De huidige locatie is namelijk zeer geschikt voor de cliënten omdat die plek de mogelijkheid biedt tot het “onder de mensen kunnen blijven”. De oude zwembadlocatie is een terrein waar men, zeker met de visie van Vivantes in het achterhoofd, met een bredere blik heen zou moeten kijken. Wellicht is het wel een ideale plek voor starterswoningen. De jeugd moet de kans krijgen om in Stein te blijven en dat mag wat CMB betreft veel meer

prioriteit krijgen. Aandacht voor die prioriteit vragen we middels een MOTIE die we indienen.

Qua levensloopbestendige woningen en zorg woningen zijn we immers goed op weg via meer dan 10 locaties. Daarbij tekenen wij aan dat de locaties in Meers voortvarender moeten worden aangepakt. Vermeende vervuilde grond mag niet zo lang een blokkerende factor zijn.

In De Limburger las ik dat Stein koploper is in het ombouwen van kantoren tot woonruimte. Heb ik iets gemist of moet ik het artikel anders begrijpen of is dit bericht een vergissing?

Over naar een van mijn vaste onderwerp: de Investeringsplanning

Ik blijf er op hameren, en weet heus dat dit vervelend is maar als er niets veranderd moet ik wel. Wij halen als gemeente nooit onze investeringsplanning. In het kort: we nemen ons altijd meer voor dan dat we waar maken. Tot vorig jaar planden we tussen de 5 en 10 mio aan investeringen per jaar. We realiseerden gemiddeld 70% daarvan. En natuurlijk heeft dat zijn redenen. Vorig jaar waren de geplande investeringen desondanks plots bijna 3 keer hoger. Dan heb je ook 3x zo erg met die redenen te maken. We realiseerden dan ook maar een fractie. Voor 2025 zet zich dat door met bedragen van in totaal ruim 20 mio. De voorwaarden om dat waar te maken zijn veel moeilijker geworden. Denk alleen maar aan het

personeelstekort. Als motivatie wordt gezegd: “wij zijn een ambitieuze gemeente”. Dat klinkt mooi maar het heeft geen realiteitswaarde. Onhaalbare doelen stellen legt veel druk op een organisatie, leidt daardoor tot minder doordachte acties en minder effectiviteit. De planning schept ook begrotingsverwarring en is ons een doorn in het oog.

Op het punt samenwerking met andere partijen het volgende. De gemeente Stein werkt net als andere gemeenten veel samen met, RWS, Limburgs Landschap, het waterschap enzovoort. Op Steinse grond hebben deze organisaties verantwoordelijkheden.

Verantwoordelijkheden die niet altijd goed worden opgepakt. Dit leidt tot grote onvrede bij de burgers. En de gemeente krijgt dan de zwarte piet. Zou het wellicht een optie zijn dat er wordt aangedrongen op “contactpersonen voor gemeenteraadsleden” bij deze instanties? De weg is dan korter en onze ambtenaren worden niet belast met zaken waaraan ze niets kunnen doen? In dit verband hebben we tav de verloedering van de Rolberg (een stukje Scharberg in Elsloo) ook een MOTIE ingediend.

Dan misschien wel het belangrijkste item. Duidelijk is dat de decentralisatie van de Jeugdzorg naar de gemeenten (daterend uit 2015) mislukt is. De bezuinigingen vanuit het rijk maar zeker ook de poging om op dit gebied marktwerking te stimuleren kent desastreuze gevolgen. De uitvoeringskosten zijn hoger, want iedere gemeente ging zelf het wiel uitvinden. Tarieven verschillen van gemeente

tot gemeente. De uitvoering van de gemeenten leidde weer tot een toename van de administratieve last van de zorgaanbieders. 1/3 deel van de hulpverlenerstijd gaat thans op aan administratie. Wachtlijsten zijn het gevolg. Conclusie: De jeugdzorg op het bord van de gemeenten is geen goede combi, een foute zet.

De lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, de ouderen en gehandicaptenzorg worden niet voor niets ook niet door de gemeenten gedaan. Gemeenten moeten zich beperken tot preventiebeleid op dit terrein. Preventiebeleid bestaat Onder andere uit goede voorzieningen: variërend van groen tot ontmoetingsplekken tot pedagogische zaken enzovoort. Goede voorwaarden voorkomen dat het beroep op de jeugdzorg blijft toenemen. De centrale overheid zal ons natuurlijk uit dit moeras moeten helpen.

Volgens mij kunnen wij als gemeente wel al invoeren dat de administratieve lasten van uitvoering en controle niet meer dan 10% mogen zijn. Dat verkleint het tekort aanzienlijk. Gemeenten blij maar ook de Xonar en Mutsaersstichtingen van deze wereld. En niet in het minst de jeugdigen die al maanden op de wachtlijst staan.

Even terug naar het preventiebeleid in dit opzicht. In ons verkiezingsprogramma en vervolgens ook in het bestuursakkoord is aandacht geschonken aan de relatie tussen een uitermate goed gefaciliteerd verenigingsleven en, daardoor, de verlaging van de kosten en wachtlijsten in het Sociaal Domein. Ik zie daar niet voldoende van terug.

Dat brengt me bijvoorbeeld ook naar de situatie van de voetbalvelden in het dorp. Die is niet goed, op plaatsen belabberd. Het natte seizoen begint weer, er zullen weer vele trainingen uitvallen vanwege niet bespeelbare velden. Dat gaat ten koste van de jeugd en de verenigingen.

Het brengt me ook naar chill plekken voor de jeugd. Daar is grote behoefte aan. In Beek is er al een Jeugdhonk. In Stein wordt nog gezocht. Is het geen idee om dit honk te vestigen bij de sportverenigingen? De jeugd heeft er baat bij en dat kan ook gelden voor de verenigingen.

Naast de financiële tekorten, de kosten van Jeugdzorg maar ook van de WMO en de diverse wachtlijsten, hebben we als gemeenten meerdere zorgpunten. Zaken die verder gaan dan een ravijnjaar dat er misschien wel niet komt. Om maar te noemen: Duurzaamheid, Klimaatadaptatie, Woningbouw, Leefbaarheid, Veiligheid, Crisisbestendigheid, gevolgen immigratie, Financiële Stabiliteit en ga zo maar door. Daar is een sterke raad voor nodig. Die raad, in principe het hoogste orgaan in de gemeente, moet daar een grote steen aan bijdragen voor onze inwoners. De huidige vooraf bepaalde meerder- en minderheid heeft in ieder geval voor de inwoners geen enkel voordeel. Ik hoop daarom dat in 2026 in deze raadszaal 19 gelijkwaardige raadsleden zitten zodat geen talent of mening meer verloren gaat. Een raad waarin een besluit een puur democratisch meerderheidsbesluit is. Daar hebben de inwoners alleen maar voordeel van. Een democratie zonder achterliggende belangen